

Reseberättelse från Edingburgh i Skottland 20070926-0930

Socionomerna på Barncentrum i Stockholm åkte tillsammans med fyra poliser till Edingburgh för att bli studera samarbetet mellan socialtjänst och polis vid Child Protection Office.

På plats träffade vi vår kontaktperson Martin Henry, socialarbetare med ca 30 års erfarenhet av arbete med utsatta barn samt pionjär vid centret. Henry är anställd av den Skottska polismyndigheten och är chef över hela Child protection office och vidareutbildningen på polishögskolan inom detta område. Vi fick även träffa hans kollega vid centret, Detective inspector Martin Black.

Child protection office startade sin verksamhet 2002. Samarbetspartners är sociala myndigheter, polis, skola och sjukvården. Mellan myndigheterna råder ingen sekretess. I verksamheten finns ett mobilt team, Amathyst team. Ett team med kompetent personal dvs personal som behövs för varje enskilt ärende, som kan förflytta dit det behövs.

Child protection office har hand om alla ärenden där barn är inblandade i Edingburgh. Begreppet barn är alla under 16 år. Vid 16 år är man myndig i Scotland. De handlägger även ärenden där barnet är misstänkt dvs de ärenden som i Sverige handläggs av ungdomsrotlarna.

Child protection office servar hela Edingburgh som har 500.000 invånare. De har 140 samrådsmöten (ärenden) i månaden vilka renderar till 60 barnintervjuer per månad. Dessa intervjuer leder till ca. 30 polisanmälningar per månad. 10- 15 % av anmälningarna leder till åtal.

”CPIRT (Child Protection Investigation and Review Team) är en enhet inom AMETHYST som arbetar för socialtjänstens (motsv) räkning på polisens enhet och består av nio socialarbetare varav två är gruppleddare. På CPIRT arbetar man mot elva stycken närliggande socialarbetarteam och man försöker snabbt koppla in kollegorna från teamen direkt in i ärendet. Socialarbetarna på CPIRT är samordnare för socialtjänsten gällande barn och ungdomar som är utsatta för brott eller som begår brott, dvs barn i riskzon. Socialarbetarna initierar kontakten med de lokala socialarbetarteamen så fort ett barn kommer till deras kännedom som ett barn i riskzon och de samordnar ärendekonferenser där representanter från både polis och hälso- och sjukvården deltar. I ärendekonferenserna diskuterar man bl a risk, barnets behov samt arbetar upp planer med mål.

CPIRTarbetarna bistår även med konsultation kring barnens situation till polis och hälso- och sjukvården. Brian Stevenson, gruppleddare på CPIRT, menar att i o m att man delger varandra information över gränserna blir det en stor vinst för den fortsatta utvecklingen av arbetet. Man delger varandra allt från riskbedömning till prioritering och detta gör att man får en större förståelse för varandras verksamhetsområden. Brian Stevenson berättar att de på CPIRT aldrig är med på intervjuerna/förhören med barnen, utan det är den lokale socialarbetaren som ska vara med. I de gemensamma intervjuerna är en person intervjuare och den andre antecknar vad som sägs, ordagrant. Det är bara den personal som har genomgått en gemensam utbildning med

polis/socialtjänst som får intervjua barnen. Man ska ha kunskap om varandras områden och träning i att intervjua barn så att bådas områden täcks. En gemensam intervju gör också att man minskar antalet intervjuer av barnet samt att man ser hela barnets situation, säger Stevenson.

Brian Stevenson har gått ut och informerat kollegor ute i de lokala socialarbetarteamen om AMETHYST och CPIRT och han har fått lägga ner mycket arbete på att övertyga socialarbetarna om fördelarna med att arbeta tillsammans med polisen. Det är svårt att få till ett nära samarbete och samverka med socialarbetarna Edinburgh då det är ett mycket stort antal socialarbetare man ska ha kontakt med, säger Stevenson.

Man har en helhetssyn av barnet där som vi inte har i Sverige. Man sätter barnet i fokus. Man anser nämligen att om ett barn är utsatt för våld eller övergrepp i låg ålder är det barnet i riskzon för bli kriminell som vuxen person. Man ser familjen som ett helhetssystem där alla delarna påverkar och intrigerar med varandra. Utsatta barn tenderar att antingen bli brottsoffer eller att gå in i kriminalitet. Man för speciella listor för barn i riskzon för att punktmarkera dessa barn och ha extra tillsyn över dessa familjer samt för att göra en riskbedömning av dessa barn för framtiden. Dessa listor uppdateras var sjätte månad. De har även extra bevakning av alla tidigare dömda sexförbrytare.

Vi fick även träffa en statsåklagare, Lucy Proctor, som berättade för oss om lagstiftningen och hur man handlägger dessa ärenden. Hon berättade om bevisvärigheterna. För att ett ärende skall gå till åtal måste man ha minst två oberoende stödbeviskällor, annars läggs ärendet ner. Dessutom utreds inga ärenden där barnet är under fem år om inte synnerliga skäl finns eller om det inte ligger i allmänhetens intresse. Renderar inte ärendet i en brottsutredning, är en vanlig åtgärd medling mellan parterna som sköts av sociala myndigheter. Alla utredningar leds av polisen men åklagaren kan begära in ytterligare utredningsåtgärder om så behövs.

Vid rättegången vittnar barnet alltid själv. Man använder inte videoförhör i Scotland. Det är tydligen på förslag men har inte gått igenom ännu. Barnet behöver inte sitta i samma rum som den misstänkte utan det kan vara en skärm mellan dem eller så genomförs förhöret via videolänk. Det är då alltid åklagaren som samtalar med barnet. Barnet har alltid en vuxen med, en förälder eller ett vittnesstöd.

BASW, British Association of Social Workers, är en professionell sammanslutning som lobbar för ett kvalitetssäkrat socialt arbete. De kan tillhandahålla rådgivning och stöd för den enskilde socialarbetaren. Ruth Stark på BASW säger man tror att socialarbetarnas gemensamma intervjuer med polisen har gjort att fler och fler socialarbetare bränner ut sig. De utreder mer än vad de ger insatser och de privata och frivilliga organisationerna ger mer insatser till familjerna än vad socialtjänsten gör. Socialarbetarna är med både i polisens förundersökning samtidigt som de har egna intervjuer i ärendet och detta gör att deras roll inför föräldrarna kan bli något oklar samt att de är lätta "mål" för föräldrarna att trakassera och förfölja. Ruth Stark säger att det hot och våld som socialarbetare utsätts för mycket väl kan ha att göra med att de är en del av den polisiära utredningen. Socialarbetarna upplever att varken polis eller åklagare är ett stöd för dem i deras utsatthet. Ruth Stark menar att man måste reglera mer vad socialarbetare som arbetar med barn kan göra och inte.

I Skottland har man ett mötessystem med beslutanderätt som kallas för Children's Hearing System, CHS. Till CHS går man som barn tillsammans med sin familj eller omsorgsgivare om man behöver hjälp med att lösa problem som exempelvis att man har varit i klammeri med rättvisan, vid skolproblem eller om man inte blir omhändertagen på ett bra sätt. Där möter man en panel bestående av en mötesledare som ofta är en socialarbetare eller en advokat med erfarenhet av barn och barns behov, tre personer som har en stor erfarenhet av barn och barns behov och som också är de som tar besluten, ibland en person som kallas för "a Safeguarder" som hjälper de tre personerna att ta det bästa beslutet för barnet, en socialarbetare och ibland även en lärare eller någon annan för barnet viktig person. Innan man kallar till ett CHS har panelmedlemmarna samlat in information gällande barnet, familjen samt den aktuella situationen och detta ligger till grund för den diskussion som kommer att föras. Om det utsatta barnet är under 5 år kan barnavårdscentralen arbeta med familjen för en förändring under den tid CHS-panelen samlar in information om familjen.

Barnet och familjen är med under hela mötet och hör hur diskussionerna går och vad som leder fram till de beslut som tas. Exempel på beslut som tas kan vara att föräldrarna måste gå i behandling för sin aggressivitet och våldsamt samt garantera barnet skydd. Om föräldrarna inte går med på det eller missköter behandlingen kommer barnet att omhändertas och placeras utom familjen. Ibland kan behöva ha flera "hearings" för att följa upp besluten och eventuellt ta nya. Om en händelse i en familj leder till en akut placering av barnet skall man kallas till en "hearing" inom en vecka. Om det upptäcks att ett barn är utsatt för en stor omsorgsbrist av föräldrarna men att detta inte leder till en akut placering av barnet skall man kalla till en "hearing" inom sex veckor.

Ruth Stark berättar att det har förts kampanjer mot barnaga i Skottland då det fortfarande är tillåtet i viss omfattning. Vid något tillfälle lade regeringen ett lagförslag om att förbjuda aga men då den allmänna opinionen var stark och ansåg att det är föräldrarnas ansvar att uppfostra barnen och inte samhällets, drogs förslaget tillbaka."

Det fanns mycket som var bra vid verksamheten men också mycket saker som vi, Barncentrum i Stockholm, faktiskt hade kommit mycket längre med. Vad som var bra var helhetssynen av barnet i en problemfamilj. Att handlägga alla ärenden som gäller barn på ett och samma ställe var bra. Detta gör att man har insyn i hela familjen och problemen i denna. Detta gör att man kan göra en riskbedömning av barnet tidigt och sätta in åtgärder i ett tidigt stadium. Att familjen får träffa samma personer oavsett om barnet är utsatt eller är misstänkt för brott.

En annan sak som var bra var att socialtjänsten och polisen tillsammans förde samtalet med barnet. Detta gjorde att barnet bara behövde berätta sin historia en gång och så snart inpå händelsen. För ännu bättre samverkan tror vi på ett lättande av sekretessen.

Stockholm 15 december 2007

Barncentrum i Stockholm

Birgitta Kjellin

Margareta Moberg

Karin Sidenvall

Gabriella Garofalo

Marie Stensson Andersson

